

GPT ONLINECORRECTOR TA ANSWERGARDEN ЯК ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ МОЗКОВОГО ШТУРМУ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ СТУДЕНТІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «УКРАЇНСЬКА ФІЛОЛОГІЯ»

Тези репрезентують один із можливих варіантів застосування методу «мозкового штурму» під час дистанційного навчання на практичних заняттях з української літератури з використанням цифрових інструментів. Запропоновано алгоритм імплементації GPT OnlineCorrector та платформи AnswerGarden як допоміжних елементів у інтерактивний освітній процес. Комбінація застосування методу «мозкового штурму» з цифровими інструментами може значно полегшити процес організації дистанційного навчання та стимулювати інтерес студентів до вивчення національної літератури.

Ключові слова: «Мозковий штурм», цифровізація, українська література, студенти, інтерактивне навчання, метод.

У час стрімкого розвитку технологій паперові носії інформації переходять у цифровий формат, тому особливої актуальності набуває проблема адаптації студентів і викладачів спеціальності «Українська філологія» до нових умов праці та освіти. Впродовж останніх років, під час пандемії та війни, розвивається тенденція до дистанціювання роботи і навчання. Актуальність проблеми переходу на дистанційну форму навчання обумовлена форс-мажорними обставинами збройної агресії проти України та COVID-19, як зовнішніми чинниками, і потребами модернізації освітнього процесу, як внутрішніми чинниками. Значимість цього питання підтверджується Наказом МОН № 1115 від 08.09.2020 «Деякі питання організації дистанційного навчання», який регламентує організацію освітнього процесу під час дистанційного навчання [1].

В епоху цифрових технологій та штучного інтелекту фахівець у будь-якій сфері повинен уміти генерувати унікальні ідеї, нові думки та креативно підходити до вирішення різноманітних проблем, що будуть виникати у процесі майбутньої професійної діяльності. Підготовка магістра української філології, як справжнього професіонала у своїй галузі, який зможе скласти гідну конкуренцію іншим спеціалістам на ринку освітніх послуг, потребує формування відповідних умінь і навичок. Досягти належного рівня користування майбутніми учителями-словесниками цифровими інструментами під час дистанційного навчання можна за допомогою практичних занять із застосування інтерактивних методів навчання у цифровому освітньому середовищі.

Дослідниця Семенова А. В. визначає інтерактивне навчання як «навчальний процес, що будується на принципах гуманізації, демократизації, диференціації й індивідуалізації та являє соціальне мотивоване партнерство, центром уваги якого є не процес викладання, а організована творча співпраця рівноправних особистостей на рівні суб'єкт-суб'єктної взаємодії» [4]. Суть інтерактивного навчання полягає в моделюванні ситуації пошуку, ризику, сумніву, успіху, протиріччя, переконання, співпереживання тощо та спільне їх вирішення на основі аналізу обставин певної ситуації. Його перевагою є постійна активна взаємодія між викладачем та студентами на основі суб'єкт-суб'єктних відносин та партнерства. Інтерактивне навчання організовується у фронтальних, колективно-групових, ситуативних та дискусійних формах. Широкого використання набули такі методи інтерактивного навчання: «мозковий штурм», «мікрофон», «займи позицію», «акваріум», «коло ідей», «подорож» та інші.

Одним із найбільш ефективних методів інтерактивного навчання є «мозковий штурм», який з'явився у 50-х роках минулого століття. Засновником методу вважають Алекса Осборна, який вперше застосував «мозковий штурм», наслідуючи піратську традицію, під час торпедної атаки у часи другої світової війни. У подальшому А. Осборн розробив теорію «мозкового штурму», яку детально описав у своїй книзі «Прикладна уява» 1953 р. На сьогодні у вищих навчальних закладах розробкою питання про можливість застосування методу «мозкового штурму» на практичних заняттях з української та англійської мови за професійним спрямуванням, медичної справи, аграрного менеджменту займалися: Багрій К. Л., Козинець І. І., Мергель Т. В., Ніколаєнко Н. О., Телемуха С. Б., Теслюк В. М., Фрич Н. І., Шевчук С. В. У своїх дослідженнях ці вчені звернули увагу на застосування методу для активізації навчального процесу у вищій школі, докладно описали переваги та недоліки «мозкового штурму» у навчанні студентів медичних та економічних спеціальностей, під час колективного обговорення проблем, як засіб зменшення морального тиску та покращення результатів праці, як допоміжний інструмент під час вивчення української мови за професійним спрямуванням.

Перед учителем-словесником будуть стояти різноманітні професійні завдання, подолати які йому допоможуть гнучкий розум, креативність, вміння працювати з цифровими інструментами, а також навички командної роботи та організаторські здібності. Метод «мозкового штурму» за своєю суттю є груповою формою творчо-аналітичної роботи з пошуку найбільш ефективного способу вирішення певної проблеми. У процесі застосування методу кожен член групи може проявити власні творчі здібності, навички використання групової взаємодії та комунікації з однодумцями. ЄС та ЮНЕСКО проголошують толерантність та терпимість до думок інших людей одними з найголовніших цінностей громадянського суспільства майбутнього [5].

Психологічні аспекти застосування методу «мозкового штурму» в освітньому процесі вищої школи досліджували Карапетян В.С. та Петросян А.Г. У статті «Сучасні психотехнології організації групових форм мислення і навчання» зазначені вище науковці проаналізували можливості та наслідки проведення «мозкового штурму» під час класичного аудиторного навчання. Дослідники вважають, що «мозковий штурм» може «...показати кожному учню наявність у нього великих творчих можливостей і тим самим як би зняти своєрідні самообмеження при вирішенні творчих завдань. На цій основі можна ставити спеціальні завдання розвитку мислення учня» [2]. Окремого дослідження щодо перспектив та сфери застосування цього інтерактивного методу в цифровому форматі не було.

Традиційно ідеї та асоціації, що становлять результат «мозкового штурму» необхідно записувати або іншим чином фіксувати на папері чи дошці, однак така можливість є не завжди, особливо за умов сучасних українських реалій. Ще одним недоліком класичного способу є те, що всі учасники знають хто і яку саме ідею запропонував, що поза межами практичного заняття може призвести до цькування та булінгу, а також може стати поштовхом до розвитку негативних комплексів та знизити самооцінку студента.

За умов дистанційного навчання як для викладача, так і для студентів більш зручно, коли під час «мозкового штурму» застосовуються декілька цифрових інструментів, замість великого аркуша паперу та маркера. Такими засобами можуть слугувати GPT OnlineCorrector та платформа AnswerGarden. Серед переваг цих інструментів необхідно виділити такі: мобільність та зручність у застосуванні, безоплатна основа, швидкість збору ідей, можливість активізувати всю аудиторію, стимулювати дискусію та отримати зворотній зв'язок, повна анонімність, що убезпечує від булінгу й дозволяє проявити творчий потенціал, універсальність застосування, що робить їх незамінними як на заняттях з мови, так і з літератури. Таким чином студенти мають змогу глибше осягнути навчальний матеріал та запам'ятати його під час обговорення.

Наприклад, розглянемо застосування методу «мозкового штурму» із застосуванням GPT OnlineCorrector та AnswerGarden під час дистанційного практичного заняття з української літератури. Викладач виступає організатором та попередньо ділить групу студентів на підгрупи від 5 до 8 осіб. Кожна група має складатися з однакової кількості студентів з високим та низьким рівнем знань (співвідношення 50:50). Всі члени групи мають отримати певну роль та дотримуватися її впродовж всього «мозкового штурму». Методичну основу цих аспектів та організації всього процесу подає Козинець І.І. у статті «Мозковий штурм як одна з форм колективного обговорення проблем» [3]. У нашому випадку роль експерта виконує GPT OnlineCorrector.

Ми ж пропонуємо застосовувати цифрові інструменти під час проведення «мозкового штурму» на практичних заняттях з літератури за таким алгоритмом:

1) Викладачеві необхідно створити спеціальне питання на вебсторінці www.answergarden.ch та отримати посилання на хмару слів чи QR. Наприклад: «Що, на вашу думку, є складовими поняття «Постмодернізм»» (<https://answergarden.ch/4957011>).

2) Поділитися посиланням зі студентами у груповому чаті, надавши їм на відтворення власних відповідей та цікавих ідей. Наприклад: «Свобода», «Смисли», «Гра», «Прогрес».

3) За допомогою відповідей, які надрукували студенти, звертаємося до GPT OnlineCorrector із запитом: «Сформулюй, будь-ласка, зі слів «свобода», «смисли», «гра», «прогрес» визначення постмодернізму».

4) Отримуємо відповідь від GPT OnlineCorrector із визначенням. Наприклад: «**Постмодернізм** — це художньо-філософська парадигма, що заперечує лінійний прогрес як універсальну цінність, натомість утверджує свободу інтерпретацій, множинність смислів і гру як засадничий принцип творчого самовираження».

5) Робимо до системи GPT OnlineCorrector ще один запит з визначенням терміну чи поняття зі словника чи енциклопедії. Наприклад, визначення з літературознавчої енциклопедії Коваліва Ю.І: «**ПОСТМОДЕРНІЗМ** — художньо-естетична система, яка постала у 2-й пол. XX ст. на ґрунті розчарування в ідеалах модернізму, зневіри в ідеї істор. прогресу, розпаду традиц. форм світогляду, зокрема у зв'язку з подіями 2 світ. воєн, атом. катастрофою, екол. кризами тощо. Йому притаманні іронічність, ігровість, еkleктизм, колажність, пародійність, інтертекстуальність, симулятивність, герметичність, гіперреальність, еротизм. У літ. — руйнування жанрових меж, поєднання стилів, цитатність, автоцитуння, зміщення автор. позицій».

6) Співвідносимо та обговорюємо складові поняття постмодернізму, що надали студенти у пункті 2 з наявними визначеннями.

Наведений алгоритм цифровізації є орієнтовним та потребує персоналізації для кожного окремого заняття.

Отже, цифровізація мозкового штурму за допомогою цих двох інструментів допомагає більш ефективно організувати освітній процес із залученням ІІІ, зберегти літературознавчу складову та краще закріпити в пам'яті студентів навчальний матеріал, активізувати увагу групи та спонукати до аргументованого диспуту. Ще одним вектором майбутнього використання GPT OnlineCorrector та AnswerGarden на заняттях з

літературних дисциплін є перевірка рівня знань студентів з теми з метою у подальшому розробити індивідуальні навчальні траєкторії та підібрати завдання відповідно до рівня знань. Перспективним вектором застосування такої пари інструментів є створення інноваційного, інтерактивного й рефлексійного освітнього середовища, що відповідає сучасним освітнім потребам студентів.

References

1. Deiaiki pytannia orhanizatsii dystantsiinoho navchannia : Nakaz MON vid 08.09.2020 № 1115 : stanom na 9 veres. 2024 r.
2. Karapetian V., Petrosian A. Suchasni psykhotekhnohii orhanizatsii hrupovykh form myslennia i navchannia. Mizhnarodnyi naukovyi forum: sotsiologhiia, psykholohiia, pedahohika, menedzhment. 2012. № 9. S. 122–123.
3. Kozynets I. I. Mozkovyi shturm yak odna z form kolektyvnoho obhovorennia problem. Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. 2015. T. 1, № 1. S. 99–102.
4. Semenova A. V. Slovyk-dovidnyk z profesiinoi pedahohiky. 2-he vyd. Odesa : Palmira, 2006. 221 s.
5. UNESCO. Deklaratsiia pryntsyviv terpyimosti. <https://www.un.org/en/documents/treaty/toleranc>. URL: <https://www.un.org/en/documents/treaty/toleranc> (data zvernennia: 27.04.2025).

DOI 10.34132/mspc2025.01.09.08

Alexander Zakharchenko

GPT ONLINECORRECTOR AND ANSWERGARDEN AS TOOLS FOR DIGITALIZATION OF BRAINSTORMING AT PRACTICAL TRAINING ON UKRAINIAN LITERATURE OF MASTER LEVEL STUDENTS OF THE SPECIALTY «UKRAINIAN PHILOLOGY»

Theses represent one of the possible applications of the «brainstorming» method during distance learning in practical training on Ukrainian literature using digital tools. The algorithm of implementation of GPT OnlineCorrector and AnswerGarden platform as auxiliary elements in the interactive educational process is proposed. The combination of the application of the «brainstorming» method with digital tools can greatly facilitate the process of organizing distance learning and stimulate the interest of students in studying national literature.

Key words: «Brainstorming,» digitalization, Ukrainian literature, students, interactive learning, method.

Відомості про автора / Information about the Author

Олександр Захарченко здобувач наукового ступеня кандидата педагогічних наук кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Навчально-наукового педагогічного інституту ім. В. О. Сухомлинського Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна. E-mail: alekzah18@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0009-0000-9986-5095>.

Alexander Zakharchenko applicant for the degree of candidate of pedagogical sciences of the Department of Pedagogy and Educational Management of the Educational Scientific Pedagogical Institute named after V.A. Sukhomlinsky National University of Shipbuilding named after Admiral Makarov, Mykolaiv, Ukraine. E-mail: alekzah18@gmail.com, orcid: <https://orcid.org/0009-0000-9986-5095>.

© О. Захарченко
22.05.2025.

Стаття отримана редакцією